

УДК 378.6:37(091)(477)

Гнатів Зоряна Ярославівна,
ORCID: 0000-0002-8321-2767

кандидат філософських наук, доцент
доцент кафедри методики музичного виховання і диригування,
докторант кафедри педагогіки
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
вул. Грушевського 64/67, 82100 м. Дрогобич, Львівська обл., Україна
Gnativz@ukr.net

ІНСТИТУТ УНІВЕРСИТЕТУ: МИНУЛЕ, СЬОГОДЕННЯ, МАЙБУТНЄ

У запропонованій статті розглянуте питання феномену середовища, інтелектуального центру, в якому відбувається розвиток та підготовка особистостей та соціуму до змін – інститут університету. Інститут - як організована система соціальних ролей, яка є постійним і значним елементом суспільства, і яка зосереджується на основних потребах і функціях людини. Висвітлюються моделі університету в історичній ретроспективі, зокрема модель дослідницького університету В. Гумбольдта, наполеонівська та ньюманівська. Розглядаються погляди науковців на моделі університетської освіти з перспективою пошуку умов та сприяння їх реалізації задля успішної діяльності сучасного університету у новому столітті знань. Робиться акцент на важливості гуманітарного складника освіти, обмеження якого приведе до незворотніх наслідків в майбутньому розвитку суспільства.

Ключові слова: вища освіта, університет, модель університету, трансформація, соціокультурний вимір

© Гнатів З., 2019

<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2019.3-4.3547>

Постановка проблеми. Для кращого розуміння сутності інституту університету в перспективному майбутньому розвитку ми звертаємось до його історичної ретроспективи. Як зазначають дослідники, базова дидактична модель університету існує тисячу років. Але за цю тисячу років університет народжувався та вмирав не один і не два рази. Університет Середньовіччя, університет епох Відродження та Просвітництва (що дожив до сьогоднішніх днів) та, нарешті,

майбутній університет XXI ст. – це різні університети. Їх не можна вивести один із одного. Кожен із них народжувався та помирав по мірі того, як вичерпувалась чергова концепція людини, коли він виходив у новий соціокультурний вимір. (Долженко О., 1995, с. 59). Тому сьогодні, університет, аби забезпечити собі статус важливого соціокультурного феномену сучасності та не відійти на периферію процесів цивілізаційного розвитку, має сприйняти сучасний «дух епохи» та відповідний йому концепт людини, запропонувавши свою роль (яка може бути відмінною від попередньої, традиційної) у сучасній соціокультурній динаміці (Ченчжан Цзоу, 2016, 176). Саме для розуміння, пошуків та реалізації такої ролі, для успішної педагогічної діяльності, підвищення рівня едукативного процесу у вищій школі, акцентуації естетично-інтелектуального складника в процесі навчання ми аналізуємо феномен університету, еволюційний шлях його розвитку з часів виникнення до періоду сучасності з перспективою в майбутнє .

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженню сучасної вищої освіти та трансформації феномену університету у контексті становлення «суспільства знань» присвячені праці багатьох відомих науковців (В.П. Андрущенко, В.П. Бех, М.І. Бойченко, І.В. Войтюк, О.Є. Гомілко, Л.С. Горбунова, М.В. Гриценко, С.В. Курбатов, І.Ф. Надольний, Л.М. Панченко, Є.А. Пінчук, І.М. Предборська, С.В. Пролєєв, І.В. Степаненко, Д.В. Шевчук, О.М. Шипко, А.О. Ярошенко та ін..)

Проблему еволюції університету, його майбутнього піднімають в своїх дослідженнях С. Бабак, М. Скиба, М. Крікунов, К. Семенова-Шелевицька; моделі системи освіти і освітнього середовища стали полем наукових пошуків В. Бикова; в складних лабіринтах пошуку істини проводить філософський дискурс ідеї університету М. Зубрицька.

Дослідженню «вічної» антиномії взаємостосунків між двома найбільш давніми інститутами нашої суспільної дійсності – університетом і державою, між двома прагненнями людської душі – знання та влади присвячено працю Марека Квієка «Університет і держава. Вивчення глобальних трансформацій», де університет розглядається з різноманітних точок зору й крізь призму широкого

спектру дисциплін (політекономії, соціології, політології, філософії тощо) висновується, що «роль університетів як двигунів економічного зростання, підсилювачів економічної конкурентоспроможності та постачальників висококваліфікованих і добре навчених працівників для нових економік, рушієм яких виступає знання, здобуває повсюдне визнання - а це безсумнівно радикальне переформулювання традиційного означення ролі університету в суспільстві. (Квіск М., 2009. с. 316-317)

Вивченню університетської освіти як специфічної культурної і соціальної практики присвячена фундаментальна праця відомого іспанського філософа і культуролога Хосе Ортеги-і-Гассета «Місія університету» (Ортега-и-Гассет Х., 2005).

Рефлексії над сутністю університету є надзвичайно цікавими. Освітяни, як поціновувачі традицій, щоразу переглядають їх (традиції) шукаючи сенс університету, його ідею. **Метою** нашої статті є висвітлення моделей університету в історичному аспекті з перспективою окреслення умов успішної діяльності сучасного університету в контексті проблеми актуальності естетичного виховання в умовах інтернаціоналізації вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Університет завжди був осередком культури, здобуття якісної освіти. У класичному розумінні університет є «школою універсальної освіти» (*studium generale*), яку, як обґрунтував у нарисі Атенської школи релігійний мислитель Джон Г. Ньюмен, утворили учителі та студенти з цілого світу, і яка завдяки міжособистісному спілкуванню була і є місцем комунікації, циркуляції думки у масштабах країни, а то й світу (Ньюмен Д., 2002, с. 38). Тобто, первісна ідея університету відповідає природній пізнавально-розвивальній потребі людини, постає інтернаціональним місцем міжособистісної взаємодії у системах «вчитель – учень», «учень – учень», де з усіх куточків світу збираються ті, хто зацікавлені у найрізноманітніших ділянках знань.

Форми організації вищої школи протягом століть складаються із принципів та положень, покладених в їх основу. Як ідея в епоху Античності і як інституція у період Середньовіччя постав університет. Сама назва «університет» перекладається

(нім. Universität, лат. Universitas) як «сукупність». Учні називались студентами, що з латинської означає «старанно вчитися» (лат. studens, - «ретельно працюючий», «такий, що займається»). У Стародавньому Римі й у Середньовіччі студентами називали будь-яких осіб, зайнятих процесом пізнання. Якщо студент виконував усе передбачене навчальною програмою, то одержував титул бакалавра, далі - магістра, доктора. Цікаво, але надзвичайна складність навчання приводила до того, що титул бакалавра одержувала лише третина студентів, а магістра - тільки кожний шістнадцятий.

Відомо, що перші університети виникли в XI–XII століттях в Європі в час розширення економічних, політичних, культурних зв'язків, зростання і розвитку міст, торгівлі, ремесел і, як наслідок, підвищеного попиту на знання. Практичною відповіддю на такий попит стало об'єднання відомих викладачів та їхніх учнів у різноманітні товариства і братства: купецькі гільдії, торгово-промислові цехи, корпорації тощо. Такі «вільні школи» дали початок створенню вищих навчальних закладів і стали називатися universitas magistrorum et scholarium (корпорація викладачів і студентів), а згодом скорочено – universitas, тобто університет (Задонская И., 2004, с. 141).

Загально визнано, що перші університети були класичними і за часом виникнення, і за своєю структурою. Як правило, всі вони склалися з чотирьох факультетів: юридичного, богословського, медичного, артистичного, або підготовчого, який пізніше отримав назву філософського. Основу класичної університетської освіти складала система знань, яка включала «сім вільних мистецтв»: спочатку тривіум (латинська граматики, риторика і діалектика), потім додавався квадривіум (арифметика, геометрія, астрономія і теорія музики). Слід зазначити, що мистецтво посідало вагомe місце в моделях перших університетів, що говорить про велику увагу в процесі навчання естетичної складової, культурологічної місії.

Першим загально визнаним університетом заснованим 1088 р. як юридична школа, та здобувши статус університету з 1158 р. був Болонський університет. Досвід організації перших університетів поширювався в країнах Європи та світу і

поступово перетворився на класичний. Були засновані університети у Оксфорді (1167), Парижі (1215) та в інших містах Італії, Франції та Англії. Пізніше - в Чехії - Карлів (Прага, 1348), Польщі – Ягеллонський (Краків, 1364), Австрії (Відень, 1365), Німеччині (Гейдельберг, 1386), Швеції (Упсала, 1477), Данії (Копенгаген, 1479) та інші.

Як зазначає І. Совсун, історики сперечаються про походження університетів. Частина стверджує, що найдавніший університет було засновано у 895 році у місті Фез в Марокко - Університет Аль-Каруїн. Інші стверджують, що Аль-Каруїн був помітно відмінним від середньовічних європейських університетів - і за змістом, і за формою навчання, тому не може вважатись першим університетом (Совсун І., 2019).

Початком нової епохи в розвитку університетської освіти стала модель дослідницького університету В. Гумбольдта - німецького вченого, який у 1809 році заснував у Берліні новий університет під гаслом «Відданість науці», що став прототипом сучасного дослідницького університетського закладу. Ця модель ґрунтувалася на таких положеннях:

- університет – носій та «ідентифікатор» національної ідеї (національній ідентичності), національної культури (тоді йшлося про культуру німецького народу, який на початку ХІХ століття лише переживав процес становлення);

- університет є свого роду гілкою влади. Його завдання полягає у формуванні владної еліти країни, у подальшому – провідника ідей держави. Тому статус університету був дуже високий;

- істотною, якщо не наріжною основою існування, місією та органічною функцією університету є функція культурологічна, яка органічно поєднується з науковою й освітньо-просвітницькою;

- університетське знання консолідується з академічним через вільне право вчених Академії викладати в університетах, право університетської професури на дослідницьку діяльність, до того ж переважно в новаторських, несталих сферах пізнання;

- університетська вольниця, автономність, незалежність від волі влади – характерні атрибути європейського університету (Гумбольдт В., 2002, 26).

Л. Панченко зазначає, що «університет, відповідно до статуту В. Гумбольдта – це осередок професури та студентів – носіїв культури народу, але зовсім не школа для підготовки фахівців як таких. «Про все – помалу», головне – володіти загальною культурою, бути енциклопедистом – така атрибутика класичного європейського університету» (Панченко Л., 2013, с. 116).

Гумбольдтівська модель була зреалізована у Штатах. Власне, через запозичення гумбольдтівської моделі та її накладання на властиво американський контекст було започатковано дослідницькі університети в США, котрі тепер значною мірою вважаються найуспішнішими.

Відповідно до цього, як зазначає Л. Панченко:

1. Американські університети – носії самої передової наукової думки. Вони істотно випереджають усі інші наукові інституції в країні.

2. Вони, насамперед, – науково-повчальні установи, де на базі високої лабораторної бази, що індустріалізувала, широких (практично необмежених) технічних можливостей студенти навчаються бути дослідниками і фахівцями в певній вузькій сфері навчання.

3. Виникла і культивувалася далі досить глибока спеціалізація університетів. Одні (Гарвард, наприклад), готують управлінську і військову еліту – і без відповідного диплома навіть дуже обдарованим фахівцям важко розраховувати на досягнення високого положення у відповідній сфері. Інші (наприклад Сан-Дієго) є законодавцями мод у сфері комп'ютерних технологій і сучасних методів управління тощо» (Панченко Л., 2013, с. 118).

А. Ржевська у своєму дослідженні «Моделі європейського університету в контексті сьогодення» (8) відзначає три різні традиції чи моделі побудови університету, які сформувалися після закриття університетів французькими революціонерами – наполеонівська, гумбольдтівська та ньюманівська, які відрізняються за такими ознаками, як місія, структура, рівень автономії, організація навчання, організація управління, відношення до знання й соціуму.

Так, Наполеон відбудував університети з єдиною метою служіння державі. Це означало, що, по-перше, наполеонівський університет повинен завжди виходити з

інтересів держави й нації, активно взаємодіяти із суспільством; по-друге, як навчальний заклад, університет повинен готувати фахівців до виконання певної соціальної ролі, по-третє, університет контролюється централізовано державними адміністраторами, що розуміють університетські функції та процеси, а відтак міністерство освіти призначає учителів, присуджує ступені, наглядає за університетським майном тощо (Jonasson Jon Torfi, 2008, с. 52).

За гумбольдтівською традицією університет залишається перш за все навчальним закладом, але викладання та дослідження поєднані між собою. Згідно з цим:

а) університет, виступаючи об'єднанням професорів і студентів, діє виключно в інтересах науки й знання, мінімізує будь-які неакадемічні втручання в свою роботу;

б) забезпечує таке навчання, яке дозволить студентові сприйняти та зрозуміти життя; метою є перетворення представника університетської спільноти в зрілу особистість, спроможну й готову до покращення життя людства;

с) університет жадає академічної свободи для вчителів, щоб вони могли розвивати ті академічні напрямки, які вважають значущими з інтелектуальної точки зору, а також для студентів, щоб вони могли вивчати те, що сприятиме їхньому інтелектуальному розвитку. Тому на кожному рівні університетське управління здійснюється представниками академічного суспільства. Англійські університети знаходилися під впливом ідей Джона Генрі Ньюмана, який виступав за розвиток людського розуму, підготовку студентів університету до гідного існування, а не для виконання професійних обов'язків. За Ньюманом, університет:

а) забезпечує максимально сприятливе середовище для навчання шляхом тісної взаємодії студентів і тьюторів;

б) організує навчання таким чином, щоб сформувати характер і мислення студента для подальшого розуміння інтелектуальних процесів, що гарантують успіх у житті;

d) Управління здійснюється представниками академічного суспільства, які найкраще знають потреби університету й інтереси об'єднаної академічної спільноти в цілому (Jonasson Jon Torfi, 2008, с. 52).

Моделі європейського університету, - як підсумовує А. Ржевська, - ніколи не були реалізовані в чистому вигляді, відокремлено одна від одної. Так, деякі історики європейської освіти вважають, що положення Гумбольдта про науковий університет було найкраще реалізовано саме в Оксфорді й Кембриджі, де подібний контроль з боку держави, порівняно із Німеччиною в ХІХ ст., не зазнавався. Безперечним є той факт, що ідеї Гумбольдта зробили серйозний вплив на розвиток вищої освіти всього світу (Ржевська А., 2009, с. 154).

За К. Павловським, головна слабкість європейської системи вищої освіти, яка в недавньому минулому була її сильною стороною, - це демократичний доступ до вищої освіти, тобто зобов'язання забезпечити доступ до безкоштовної освіти тим громадянам, які бажають її отримати. На сучасному етапі це перешкоджає розвитку європейського державного університету, призводить до безцільної витрати державних коштів і зниження якості державної освіти. Крім того, спостерігається перехід провідних науковців з європейських університетів до інших наукових установ (Pawlowski K., 2004, с. 46).

За А. Ржевською, американська модель представляє собою синтез європейських традицій і певним чином прогнозує європейський розвиток. Наприклад, за таким аспектом як комерціалізація американська освіта набагато попереду європейської. Це не означає, що американський шлях розвитку університету завжди кращий за європейський, але це дає можливість європейським освітянам і політикам заглянути в майбутнє, якщо американський досвід буде й надалі копіюватися європейцями (Ржевська А., 2009, с. 154). Дослідниця передбачає подальшу трансформацію європейських університетських моделей за американським зразком, загальноєвропейськими та національними пріоритетами та внутрішньою логікою розвитку, а також їхню інтеграцію з метою забезпечення конкурентоспроможності континентального університету в глобальному масштабі.

Сучасна вища освіта України проходить період реформування. До університетів висуваються нові вимоги згідно затребуваністю часом та суспільством. Багато науковців працюють над пошуками відповідей на ключові запитання. Беззаперечним є той факт, що університети повинні бути осередком універсального інтелекту. Як зазначає В.Андрущенко: «Вища освіта і надалі залишиться затребною як найбільш ефективний механізм підготовки професійних кадрів вищої кваліфікації. Тенденції, що розгортаються на початку XXI століття, загальна логіка розвитку цивілізації дозволяють зробити три висновки: 1) основні функції університетів мають залишитись незмінними; 2) інституту «вищої освіти» – зокрема, його провідним осередком – університетам – у XXI столітті нічого не загрожує; 3) університети й надалі будуть розвиватись у відповідності з досягненнями науки, вимогами суспільної практики та індивідуальними запитами особистості» (Андрущенко В., 2014, с. 12). У контексті даних висновків прогнозується цікава перспектива науково-творчих освітніх пошуків, досягнень, впроваджень, практик насиченого новими параметрами розвитку XXI століття.

Слід зазначити, що в період реформування вищої освіти, з власної точки зору хочеться неабияк наголошувати на важливості гуманітарного аспекту едукативного процесу університету. Гуманітарний складник освіти мав місце в історії функціонування університетів від найперших часів їх існування. Спроби деяких організаторів освіти вилучити (або безпідставно обмежити) гуманітарну складову системи вищої освіти, характерні для останнього десятиріччя минулого століття, слід розглядати не більше й не менше як технократичну диверсію проти освіти і людини - зазначає В. Андрущенко, – ...адже саме дисципліни соціо-гуманітарного штибу забезпечують проникнення людини в таїнство людського життя, розуміння основних суспільних цінностей людини, нації і народу, реалізацію в науці (і в житті загалом) того етичного (морального) начала, яке робить людину людиною (Андрущенко В., 2014, с. 12).

Висновки. Плинність часу зумовлює плинність всіх життєвих процесів. І це природно. Розуміння традицій та сучасних цивілізаційних викликів дає розуміння пошуку оптимальних можливостей задля забезпечення балансу успішного

проектування, керування своїм життям, добробутом, баченням того, що ми можемо зробити, що можуть зробити школи, вищі школи, освіта, щоб поєднавши серце і розум формувати суспільство щасливих людей.

Література

- Андрущенко В. Університетська освіта: динаміка соціокультурних змін / В. Андрущенко Феномен університету в контексті «суспільства знань»: монографія (рукопис) / В.П. Андрущенко, І.М. Предборська, Є.А. Пінчук, І.В. Степаненко та ін. К., 2014. 256 с.
- Гумбольдт В. Про внутрішню та зовнішню організацію вищих наукових закладів у Берліні / Вільгельм фон Гумбольдт // Ідея університету. Антологія. Львів : Літопис, 2002. С. 25–34.
- Задонская И. История развития университетского образования [Электронный ресурс]. Режим доступа: <http://ideashistory.org.ru/pdfs/a29.pdf>. С. 141–148.
- Квієк М. Університет і держава: вивчення глобальних трансформацій / М. Квієк; пер. з англ. Т. Цимбала К. : Таксон, 2009. 380 с.
- Ньюмен Д. Ідея Університету / Джон Г. Ньюмен // Ідея Університету: Антологія / Упоряд.: М. Зубрицька, Н. Бабалік, З. Рибчинська; відп. ред. М. Зубрицька. Львів: Літопис, 2002. 304 с. С.37 – 64.
- Ортега-и-Гассет Х. Миссия университета / Х. Ортега-и-Гассет; пер. с исп. М.Н. Голубевой; ред. перевода А.М. Корбут; подобщ. ред. М.А. Гусаковского. Мн.: БГУ, 2005. 104 с.
- Панченко Л. Філософська рефлексія ідеї університету в сучасному суспільстві / Л. Панченко // Вісник Харк. нац. пед. ун-ту ім. Г.С. Сковороди: Філософія. 2013. Вип. 40 (1). С. 114-125.
- Ржевська А. Моделі європейського університету в контексті сьогодення / А. Ржевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту імені Тараса Шевченка: Педагогічні науки. 2009. № 23. Ч. I. С. 149-155.
- Совсун І. Ідея університету та її історичні метаморфози / І. Совсун [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://medium.com/@inna.sovsun>
- Університеты на пороге третьего тысячелетия. «Ломоносов-94»: Доклады и тезисы выступлений. Секции, семинары, круглые столы: материалы Международного конгресса «Университеты на пороге третьего тысячелетия: проблемы единства и многообразия» (Ломоносов-94) / ред. О.В. Долженко [и др.]. М.: [б.и.], 1995. 188 с.
- Ченчжан Цзоу Генеза університету як соціокультурного феномену / Ч. Цзоу // Філософські обрії. 2016. № 35. С.174-183.
- Jonasson Jon Torfi. Inventing Tomorrow's University. Whoisto Takethe Lead? – Bononia University Press, 2008. 160 p.
- Pawlowski Krzysztof. Rediscovering higher educationin Europe. Bucharest : UNESCO-CEPES, 2004. 146 p.

References

- Andrushchenko V. (2014), *Universytetska osvita: dynamika sotsiokulturnykh zmin / V.Andrushchenko Fenomenun iversytetu v konteksti «suspilstvaznan»: monohrafiia (rukopys) / V.P. Andrushchenko, I.M. Predborska, Ye.A. Pinchuk, I.V. Stepanenkotain.]. K. 256 s.*
- Humboldt V. (2002), *Pro vnutrishniu ta zovnishniu orhanizatsiiu vyshchykh naukovykh zakladiv u Berlini / Vilhelm fon Humboldt // Ideia universytetu. Antolohiia. Lviv : Litopys. S. 25-34.*
- Zadonskaia Y. (2002), *Ystoryia razvytyia unyversytetskoho obrazovanyia [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupa: [http://ideashistory.org.ru/pdfs/ a29.pdf](http://ideashistory.org.ru/pdfs/a29.pdf). S. 141-148.*
- Kviiek M. (2009), *Universytet i derzhava: vyvchennia hlobalnykh transformatsii / M. Kviiek; per. z anhl. T. Tsymbala K. : Takson. 380 s.*
- Niumen D. (2002) *Ideia Universytetu / Dzhon H. Niumen // Ideia Universytetu: Antolohiia / Uporiad.: M. Zubrytska, N. Babalyk, 3. Rybchynska; vidp. red. M. Zubrytska. Lviv: Litopys, 2002. 304 s. S.37 - 64.*
- Orteha-y-HassetKh (2005), *Myssyia unyversyteta / Kh.Orteha-y-Hasset; per. s ysp. M.N. Holubevoi; red. perevoda A.M. Korbut; podobshch. red. M.A. Husakovskoho. Mn.: BHU. 104 s.*
- Panchenko L. (2013), *Filosofska refleksiiia idei universytetu v suchasnomu suspilstvi / L. Panchenko // VisnykKhark. nats. ped. un-tuim. H.S. Skovorody: Filosofiia. Vyp. 40 (1). S. 114-125.*
- Rzhevskia A. (2009), *Modeliy evropeiskoho universytetu v konteksti sohodennia / A. Rzhevskia // Visn. Luhan. nats. un-tu imeni Tarasa Shevchenka: Pedahohichni nauky. № 23. Ch. I. S. 149 - 155.*
- Sovsun I. (1995), *Ideia universytetu ta ii istorychni metamorfozy / I. Sovsun [Elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu:<https://medium.com/@inna.sovsun>*
- Unyversytet I na porohe treteho tysyacheletyia (1995), «Lomonosov-94»: Doklady y tezysy vystuplenyi. Sektsyy, semynary, kruhlye stoly: materyaly Mezhdunarodnoho konhressa «Unyversytety n aporohe treteho tysyacheletyia: problemy edynstva y mnohoobrazyia» (Lomonosov-94) / red. O.V. Dolzhenko [y dr.]. M.: [b.y.]. 188 s.*
- Chenchzhan Tszou (2016), *Geneza universytetu yak sotsiokulturnoho fenomenu /Ch. Tszou // Filosofski obrii. № 35. S.174-183.*
- Jonasson Jon Torfi (2008), *Inventing Tomorrow's University. Whoisto Takethe Lead? – Bononia University Press. 160 p.*
- Pawlowski Krzysztof (2004), *Rediscovering higher educationin Europe. Bucharest : UNESCO-CEPES. 146 p.*

ИНСТИТУТ УНИВЕРСИТЕТА: ПРОШЛОЕ, НАСТОЯЩЕЕ, БУДУЩЕЕ

Зоряна Ярославовна Гнатив

кандидат философских наук, доцент

доцент кафедры методики музыкального воспитания и дирижирования,

докторант кафедры педагогики

Дрогобычский государственный педагогический университет

имени Ивана Франко

Грушевского 64/67, 82100 Дрогобыч, Львовская обл., Украина

Gnativz@ukr.net

В данной статье рассматривается вопрос феномена среды, интеллектуального центра, в котором происходит развитие и подготовка личностей и социума к изменениям – институт университета. Институт – как организованная система социальных ролей, которая является постоянным и значительным элементом общества и которая сосредотачивается на основных потребностях и функциях человека. Освещаются модели университета в исторической ретроспективе, в частности модель исследовательского университета Гумбольдта, наполеоновская и ньюмановская. Рассматриваются взгляды ученых на модели университетского образования с перспективой поиска условий и содействие их реализации для успешной деятельности современного университета в новом веке знаний. Делается акцент на важности гуманитарного компонента образования, ограничения которого приведет к необратимым последствиям в будущем развитии общества.

Понимание традиций и современных цивилизационных вызовов дает понимание поиска оптимальных возможностей для обеспечения баланса успешного проектирования, управления своей жизнью, благосостоянием, видением того, что мы можем сделать, что могут сделать школы, вузы, образование, чтобы соединив сердце и ум, формировать общество счастливых людей.

Ключевые слова: *высшее образование, университет, модель университета, трансформация, социокультурное измерение.*

INSTITUTE OF UNIVERSITY: PAST, PRESENT, FUTURE

Zoriana Hnativ,

Sc. D. (Philosophy), Doctoral student of Pedagogy Chair Associate
Professor of Chair of Technique of Musical Education and Conducting
(Institute of Music of Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University)

64/67 Hrushevskoho St., Drohobych, Ukraine 82100

Gnativz@ukr.net

In this article the question of the phenomenon of the environment, the intellectual center, in which the development and training of individuals and society for change is taking place, is the university institute. The Institute - as an organized system of social roles, which is a permanent and significant element of society and focuses on the basic needs and functions of the person. The models of the university are covered in historical retrospect, in particular the model of the research university of V. Humboldt, Napoleonic and Newman. The views of scientists on the model of university education with the prospect of finding conditions and promoting their implementation for the sake of the successful activity of the modern university in the new century of knowledge are considered. The emphasis is placed on the importance of the humanitarian component of education, the restriction of which will lead to irreversible consequences in the future development of society.

There are many educational problems in Ukraine related to the prospects of building a world-class university. However, the current scientific potential of leading specialists in the process of reforming university education is making a great effort to bring higher education in line with modern world standards.

University education is a specific cultural and social practice. Understanding the traditions and modern civilizational challenges gives you an understanding of finding the best opportunities to balance the successful design, managing your life, welfare, vision of what we can do, what schools, higher schools, education can do, in order to combine the heart and mind with the formation of a society of happy people.

Key words: higher education, university, university model, transformation, socio-cultural dimension.